

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Ερωτ. Μουσ. XII, 25/1970

^{A'}
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-10 φεβρ. 1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Ἀγρόσταναστρον*.....
(παλαιότερον ὄνομα : *Μι.βι.τ.μ.*...), Ἐπαρχίας *Δραμίαι*.....
Νομοῦ *Δραμίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .....
Καλλιστῆς Δημιος.. ἐπάγγελμα *Μι.δ.β.ε.α.π.ο.*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Παρακ.ε.ε.τ.α.ν. - Δραμίας*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον.. *ἔτη*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Περσ.α.μ. Μουσιδης*.....

ἡλικία. *43 ἐτῶν* γραμματικαὶ γνώσεις *διοφοίτος Ρω.β.ε.ε.ο.υ*
Δημοσι.μ.α.π...... τόπος καταγωγῆς .....
Παρακ.ε.ε.τ.α.ν. - Δραμίας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προαγρ. ζῶντα αἰ κείνται. ζῶντα διὰ βοσκῆς αἰ εἰσκαί*.....
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; .....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητα· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Μημ.α.π.ε.τ.ο. κ.α.ι. ἀνὰ π.ε.μ.α.ε.ε.α. εἰσένεω. 4. εἰσένεω. 4.*.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; .....

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζώϊκην κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μόνον με ζώϊκην κόπρον βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *π. 1935*

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. *ἀπὸ τοῦ 1922*

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; *ἀπὸ τοῦ 1922 ἐχρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοῦ 1922*

ὁ ὁποιόν κατασκεύαζε αὐτὸν ἀπὸ τοῦ 1922
σιδηροῦν μονόφτερο

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. .... 4. .... 7. .... 10. ....

2. .... 5. .... 8. ....

3. .... 6. .... 9. ....

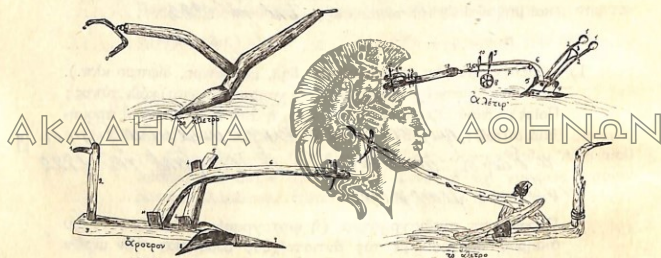

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... *1965*

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... *1967*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... 4965 .....
- 5) Μηχανή ἄλωνισμού ..... 4954 .....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον αἰ... 7.661.1 .....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

εἶναι... πρὸ ξύλου...

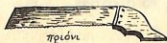
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; .....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; .....

- 7) Ἔργαλεία διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.) .....

σκεπάρνι, πριόνι, πειρὸν (αὐτοκλάδι), πειρὸν (ἀρίδα), ξυλοφαί...

πριόνι

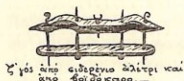

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *βοὶ· δὲ (βόδια)· καὶ· τὰ· αἰγία· ἢ· ἄ·
(τοὺς· τὰ· γὰρ)*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *δύο· ζευγάρια· καὶ· μερὰ· δύν· ἐπὶ· ἑξ·
τώρα· εἶναι· καὶ· τὴν· τῆς*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

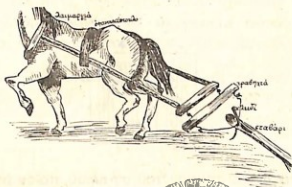

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ;
- Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα. 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

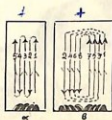
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
 μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
 μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

... καὶ? ... εὐθείαν γραμμὴν ... καὶ ...
... περιφ. περιφ. ...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀροῦ γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς, ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοφράδες κ.λ.π.) ;

... γίνεται ... σπορὲς ... ντάμιες ... σιασιές ... μεσοφράδες ...
(σποριὰς) ...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ; καὶ ...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηταὶ ἄροτρον ;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ...

... καθέτως ... πλαγίως ... βαθιὰ κλπ. ...
... καὶ ... βαρύνει ... (εἰς ... σποράν) ...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

*Τὰ πρῶτα διὰ χειρὸς τὸν
Μάρτιο, τὸ δεύτερον τὸν Ἀπρίλιο καὶ τὸ τρίτον
καὶ τέταρτον τὸν Μάτιο.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ὅμοιως τὸν Μάρτιο.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ὅμοιως.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάτιος, Ἰουνίος, Ἰούλιος.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

καὶ ὁ δισάκι.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλει-
φοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἣ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

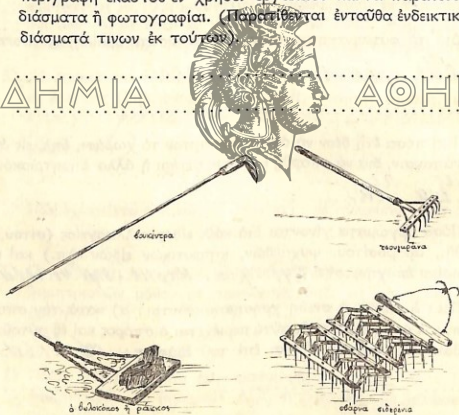
...τ.6.ε.ε.μ. = (ξί.σ.φ.α), ...ρα.ρ.α.έ.μ.τ. = (β.ο.μ.έ.μ.τ.ρ.α.)

2) Γίνεται μετά το ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *πρῶ. το. με. το. τουρμαλάχι (664.04)*
Ξύλ. ν.4.) και ἀπογρ. με. το. τοπάν. (Ξύλ. ν.4 βιοστ. κε)

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδρα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαί. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

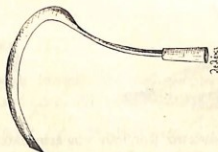
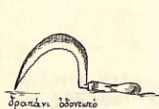

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *μαχαίρι (μαχίρι)...*
μεγάλο μαχίρι (μαχίρι)...

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΕΛΤΑ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ παῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *μαχαίρι...*
μέτ' ὀντορπάντ'

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....
βλ. τ.ο. εἰς τ.ο. βλ.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
βλ. β. (= λαβή & χειρολαβή)...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. ... *δ. ξεφ. α. τ.* .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; *ἀνδρ. ε.* .....

μαί. γ. ν. αἰ. με. δ. ζ. οἰ. .....

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χοῦμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθεῶσατε με τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). ...

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

ἐβαφαν. εἰ. τ. γ. κ. μέδιν. τ. ν. αἰ. .....

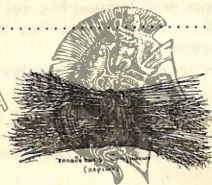

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἐγένετο ὑπὸ τοῦ θριπτοῦ διὰ δερματιῶν
κατασκευασθ. ἀπὸ βροῦλας.....

.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θηρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Μετά τὸ τέλος τοῦ θηρισμοῦ τοῦ καρναγίου
ἐφύγετο τὸ θηρίον (ἀκρίαι, κτλ.) εἰς
μέ. τὰ ἀτάκτα εἰς τὸ μέντρον). Εἰς
ὑπομένοντες μέρας τοῦ καρναγίου.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *ἀνέμιασεν
τὸ φύτευμα μὲν ἐν τῷ θερίαν...*

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. *Μὲ τὸ πείδι (φτυκάρι)...*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἑσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ἡ αἰ... τὰ ἔσθονον
ἐν τῷ χωράφι καὶ τὰ ἔβριζον μὲ τὸ τουρκάντ =
(μύδρα); ἐμβαίναντες ἐν τῷ ἄρρῳ καὶ κατόπιν
ἐτὰρ πλοῦντες ἐν τῷ ἄρρῳ (καὶ πλοῦντες ἐν τῷ
ἐνέαν τῷ τῷ ὁλοῖα δὲ ἐμπαρτεῖται ὁ ἄρρος)...*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπτανον, κόσ-
σαν κ.ά.). *Τὸν ἡάντιοκε (χορταῖερ) μὲ τὰ τουρκάντ*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Ο Ήρμης και ο Ερμείας...

με το δυνάει (=δύνανται) χορεύοντα κτλ),...

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ὀλωνασιμόν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ὄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. . . . .

Συν. εν. τράν. α. το. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1. μέ. ....

Ξύλινα παράθυρα.....

- 2) Πώς καλείται ο χώρος όπου τοποθετούνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,

θεμωνιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται η τοποθέτησις εἰς σωρὸν ;
Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ; . . . . .

Αριθμός... εξ Αποστόλ(ων)...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκὰθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννημάτος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; *Δὲν*.....

.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωναί. Ἐντός τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; *Ε.Σ.Α. ΠΡΟ. ΤΟ. ΠΑΡΙΣ. ΜΕΛ. ΕΙΣ...*

Διόστασις... βόρην... ἀλάτ. ο. κω. ρ. ο. ....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σὶς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

ὡς ἑνὴν εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀπὸ 15. Γενίου μέχρι 15. Δεκεμβρίου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *χωμ.α. τ.α. δ.μ.ν.α.* .....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξeos τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). *ἐξένεον. π.α. δ.ε.δ.μ.α.ε. (χ.ἀν.μ.μ.α.)*

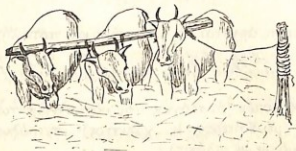
εἰς... καὶ... π.α. δ.ε.δ.μ.α.ε. (χ.ἀν.μ.μ.α.)
π.α. δ.ε.δ.μ.α.ε. (χ.ἀν.μ.μ.α.)

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *π.α.δ.* .....

Δευτέρα 24. Σεπτεμβρίου ἡμέρι.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

Ὁμοῦ μὲν ὁρᾷται, ἀπὸ τοῦ ὅπου πρῶτον τὰ εἶδη
τῶν αὐτῶν ἐκείνων. καὶ ἵστανται ἐξ ὧν αὐτῶν
(ἐξ ὧν) τὰ τοιαῦτα ὁρᾷται.)

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχρυσοποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλ-
ωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δυο-μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
στρούλουρας, δουκαπὶ, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ εἰς τὰς
σταχτοὺς αὐτὰς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

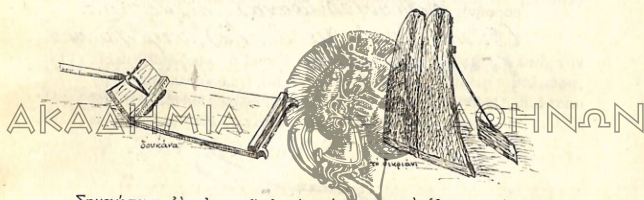
Ἰδοὺ τὰς ματαλαγίας αὐτοῦ τῶν βουῶν
τοῦ ἐκείνου

- 20 —

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχθυογραφήματα).....

• Συμπέρασμα: η απόδοση είναι... στα... των... (60000000)

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιοῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἑλασμάτων ἢ ἀποσχιδίων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔαν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνισ, δικριάνι,
βωλώσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ τοῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυσμένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων; *ΜΕ ΤΟ ΤΟΥΤΟ*
(δουκάνισ). ΕΥ. ὅλα τὰ δημητριακά. ΤΟΥΤΟΝ
(ἔαντις... με... μασαφίρε (βέρερε)). ΕΥ. ΕΥ. ΤΟ. ΤΠΟ
ΤΟΥΤΟΝ. ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ... ΔΙΑΘΕΣΘΕΝ. ΑΧΟ, ΒΑ

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ γὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἐκτὸς 10 π.μ. μέγρι πέν. δύνει τοῦ ἡλίου.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινας τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποσον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Διχάλι (δουκράνα), θέρμετερ.....

(ξύδινο ξυμῶρι με δίκτα), γ.τέρ = 1 μίμρα...
ξύδινο γ.τ.καί.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποσον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυς ; Μέτρο... τὰ τὰ δ. (δουκράν.).....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Μέ. π.δ. βουκέντρι (ξύδινο γ.τ.καί). π.αὐ. ἔπει...
μου. του. δ. = μαρφι. β.τ.γ. μέτρο.).....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . *βλ. στρώμα* .....

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

.. τρύχ .. ..

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰς ζῶας ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσαπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοῦν καὶ ἀγωγιάντες), οἱ ὅποιοι εἶχαν βόδια ἢ αἰσῶα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν .....

.. ὁ γεωργὸς .. ὁ γεωργὸς .. ..

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶας καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπύλον διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμυγδ. δημητριακῶν...

τὸ δικάβαλλο

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχυς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) . . . . .

ἔβριον . . . ὁ δὲ λαὸς . . . πορτοφάν . . . ἡ δὲ πρὸς τὰς κλαυθῶν .
 ἔβριον ὅσα με πρὸς τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . . ἡ δὲ πρὸς τὰς κλαυθῶν .
 ὁ δὲ λαὸς . . . ὁ δὲ λαὸς . . . ὁ δὲ λαὸς . . . ὁ δὲ λαὸς . . . ὁ δὲ λαὸς . . .
 τὸν τ' ἡμεῖς . . .
 μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . . μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . .
 μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . . μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . .

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; . . . . .

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) . . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ . . . . . ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλασχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. . . . .
 τὸ δικριάνι . . . μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . .
 μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . . μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . .
 μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . . μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . .
 μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . . μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν ἔβριον . . .

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

61. *ἐπιφύματα*.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φυτῶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. *θερμετὴρ (θρινάκι)*..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἀνδρῶδες, αἰ. γυναικ. αἰ. λιχνισταί.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνήθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*ἁλῶσι δὲ, μαι... τὸ δεύτερον... αἰ. δῶνι βρια...
μὲ τὰ ζῶα*.....

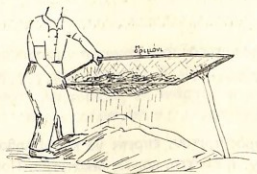
- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο . . . ἀνὸς . . . μαι . . . διὰ τὸ ἀπῆλτον . . .

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ ληχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; *Τελ.*

διαπονή. μέντοι οι μαθηταί με τ.ό. πομ. πομ. (αποδύο)
 1.2, 1.2, 1.3, μαθητ. ἐν τ.ό. πομ. πομ. (αποδύο)
 μετ. τ.ό. ἐξ. α. πομ. ἐν τ.ό. πομ. πομ. (αποδύο)
 τ.ό. πομ. πομ.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; *μετὰ τὴν ἀποθήκευσιν...*

τὴν ἐκείνην... ἡ δὲ διαφορά ἐστὶν ὅτι...
 .....
 .....
 .....
 .....

- 8) Ἀλλὰ ἔτι μὰ προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

.....
 .....
 .....
 .....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

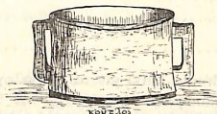
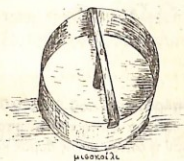

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἱχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....

.....

.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερου μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἱχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

.....

.....

.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηκὰς) *εἰς ἀμμόρε = (ἀποθήκη)* .....

.....

.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *ἐξ ἀστροφῶν - (ἀστροφῶνα)...*
ἔκτος τοῦ χωρίου.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ πλῆγμα........

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκόττον καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

.....

.....

.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

.....

.....

.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μετά τὴν βαρὰ ἰσοπέδαν τὸ χωράρι μετὰ
τουρμούχ (βάρνα ξύλινη) καὶ ὕστερα μετὰ τὸ
παρόν (ξύλινη βαρύνει).

Θερίοι: Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερισμοῦ
ἔχον ἑργάτες ἀπὸ ἄλλα μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων
ἔδιδον αὐτοῖς χρημάτων ἀλὰτ (ἀλως). ὁδεύον
μετὰ τὸ μαζάν (βρεπάνι ἀνευ ὀδόντων) τὸ ὕψος
τὸ βετάρ καὶ μετὰ τὸ τουρκάν (μῦδον)
τὸ μόντο, καὶ ὅταν περτεσινάσσοι ἰδιοὶ
τεχνίτες ἔτοποδοντο καὶ πολλὰς βρενὰς (χέρια)
μετὰ τὰς μίφρα καὶ τὰς σάχνας πρὸς τὴν ἰδίαν
ματεύθυνσιν καὶ ἔλαμνον τὸ βεμάτ (βεμάτι)
τὸ ὁποῖον ἔδιδον οἱ ἰδιοὶ οἱ θερισταί. ὅταν
βτερεῖαντε ὁ θερισμὸς τοῦ χωραφιοῦ, συλλέγου-
σαντο ὅλα τὰ βεμάτ (βεμάτια) ἐκ ὠρεμένων
συμμάτων τοῦ χωραφιοῦ καὶ ἔλαμνον τὸ
θερόν (θούριον) μετὰ τὸν συλλέγοντα μίφρα
καὶ τὸν σάχνα πρὸς τὸ μόντο.

Πολλοὶ μετὰ τὴν σάφραμα τοῦ θερισμοῦ
ἐφόρουν Σανάρ (σανφρα) ἐκ τὴν μέσσην

10
AKAΔHMIA

AOHNΩN

ὅτι νὰ μὴ τοῖς ποταῖς ἄλλοι ἔγραφοῦσαν.
 ἔπειτα μετ' εὐνὰν τὰ ποταμὰ, θάρεις τέμνον
 τὰν νότον ὑπέμενον καὶ ὑπὸ τὸ ὄμμα
 ἀραεῖ τὸ μαχατόπον.

Θερίζω μὲν, θερίζω, θερίζω καὶ χτανρίζω
 ἔρως τέσσον' τῆς μαρτυρίας μαχίαν
 μὴ μανίζω.

Γὰρ μόντ' ὅσον ρίζαν τὸ μαχάν καὶ ἔρως
 ὁ χαρὰς ὅσον τὸν ὄψον ὅσον
 μὴ μὲν καὶ τὸ ὄψον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ἄλλω τὸ μὲν ὅσον. ἔπειτα τὰν δεξιάν
 ἔρως μετ' τὸν ἀριστερά (ἔρως μὲν
 ὀνόμαζον ὑπὸ τοῦ). πρὸ τῆς ἐνδρασεως
 τοῦ ἀλυσίμου ὑπομνήσας τὸ ἀλυσίμου
 ὅσον ἀριστερά φέρει καὶ τὸν τοῦ
 καὶ ὅσον ὑπὸ χαρὰς ἀλυσίμου
 μετὰ χαρὰς ἀλυσίμου ἀλυσίμου καὶ
 ἔπειτα ἔτοποδετοῦσαν τοῖς ὅσον ὅσον
 ὅσον. Τὰ πρὸ τοῦ τὰ δὲ τὰ ὅσον
 ὅσον ὅσον ὅσον μετ' τὸ δὲ τὸν ὅσον.

AKAΔHMIA

AΘHNΩN

Α

ἡμογονοῦσε τὸ πᾶν μα με τὸ τουμῶν/σανί
 με μαυιάρε=πέρες, διαστάσεων ἄχο,βο, μαυι-
 ουσιασθεῖσα ὑπὸ ἡδύμου τεχνίτου, μολινῶς
 δουμάνα). Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 ἀγυμενοῦ ὁ γερφός με τὸ τσατᾶλ(δυνατὶ)
 ἔρχομενος γύρω-γύρω εἰς τὸ ἀδύαν, ρίπτει
 ἐντὸς τοῦ μύζου τοῦ ἀνδρόνι σταχύς.
 με τὸ βουρῆντε(ἐντὸς ἡ βέρα που ἔχει
 μοττοῦ=μαρψι, σταχύς) παρακινεῖ τὰ ζῶα.
 Τὸ ἀλῆμα ἔρχεται ἀπὸ τὰ τετάρτου
 καὶ πρὸς τὸ ὑπὸ τὸν ἀρμῶν μεχρι
 τὴν δύναν τοῦ ἡμῶν. ἡ δὲ βέρα εἰναι
 συνεχίσει καὶ τὴν ἐπομένῃ ἡμέρᾳ.
 Τὸ τοῦχ(ἐλκεδέντες σταχύς) συνεχίσει
 τον με τὸ τουμῶν ματ' ἀρχαί τῆς βουδεία
 καὶ ζῶαν, καὶ με τὸ εαρχοῦν(σανίς στήμα-
 κος ταῦ) καὶ με τὸ τρουκαβέρ(βουῖνα)
 βε στήμα ἐπίρμιας. με τὸ περμεγέρ
 (θρινάμ) ἔρνεγο τὸ πικνίωμα ὑπὸ τὰν
 ἀνδρῶν. τὰ καβιάδε(χοιροὶ σταχύς) πού

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

4
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ποι' μέσον μετα' τὸ πλινθία) τὰ ἔλκρον
πόσι εἰς τὸ ἄλκιν. οἱ γυναικες ἔμαλλον
αὐτ' διαδοχῇ με' τὸ ποικίλον (ποικίλον
H₁, H₂, H₃), τὸ συνεχὲς γινώσκον εἰς ὑπερ-
μαί τὸ ἐνέρον με' τὸ μὲν (ξύκτος τελεμῆς,
καρπύου 22 δαμάδες) καί τὸ ἔβαλον εἰς
τὰ τῶν βάλια. μετα' τὸ ἐπύρριον εἰς
τὸ γαρνίον (στέρνα), καὶ τὰ ἔπλυνον
καὶ τὸ ἔστειλνον εἰς σπύρακα.

Ἀπὸ τὰ ἐργάματα τῶν ἀπένερον εἰς τὰ
ἀκαδημία (ἀποδύμα). Τὸ ἀνερ(ἀνερ) με-
τέρον εἰς τὸ ἀνερ(ἀνερ). Ἀπὸ
τὰ μακρύτερα βιτάρια εὐρύνονται ἀπὸ
κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀνερ(ἀνερ)
ἐτρανέδου:

47 Ὁ ἄνθρωπος πάντες ὁ ἀνάν καρτσοῦνον
 ἀνένττον τὸν Μαῦτον
 ἀνὰ ἀτὰ με φτάσσοντα ρίζαν ἄνταν μεν μαλόν
 Τὸ ἐπίτη ἀνάν ἀνὰ πῆς τὸ παλόν
 καρτσοῦνον δὰ μέρονεν τὴν Ἀντιπαυλῇ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μέ το' νά εἶναι ὄργανον
 μέ το' νά μέχω βίαν
 μορτώπον θά περρέβοεν
 μέ τί ποιή το' γάρον >>.

Διμορβή γέννησαν: Τό μορτώρε (γνώμη) ἔρύτερον ἀνέμαθαι καί εἰς βερράς ματά
 κόν Ἀρτίσιον. Ἡ ἐξαγωγή ἔρνετο μέ το'
 μέν (φτηνέ).

Διμορβή τῶ βασιλ. Ἐξοχὸς ἡ βερρά
 χορτάν (βασιλ. βίβλ.) καί τὰ ἐξέρχον μέ
 τὸ τορναίντ (μορτώρε) ἐξυφαίνοντο εἰς τὸ
 χωράρι καί ἐκεῖ τὰ μετέφερον εἰς
 τὸ διεικρόν (ἀκτινῶνα), ἐκεῖς ἐκείνων
 ἀπὸ τὰ ὁποῖα θά ἐπυρατεῖτο ὁ ἐπὶ καί
 μετέφερον εἰς τὸ ἀδύ. Τὰ ἐξέρχον τόν
 χορτοδέρ (λόνιον) καί τὰ ἐμάφειον
 μέ το' διμυράν (διμυράνι) εἰς χορόν (ἀμαρτίαν).
Παρατηρήσεις: Ἐδίδετο μεγάλη
 προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐξοφλῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μαδ' ἔν' πρέπει νά' ἀρχίσῃ, σπορά, δεικνύς
 θλασιεπὶ μαδὺς μαί' ἐγὼ νῦν ὤρωι τῇ
 ἡμέρᾳ. Ἀρχίζον μόνον δευτέρῃ εἰ
 τετάρτῃ μαί' μαρὰ τὰς πρώτῃς ὥραις.
 Τὸ ἄναμμα τῇ πατρίδι δὲν ἐνυδιέσται.

Ἡ συλλογὴ ἐγένετο εἰς τὸ κυρίον Ἀνδρονάστρον
 Παρανεστίν-Βραχίας.

Προπορεύει μετὰ Μαυρίδης Ἀβραάμ
 ἡρώδης 43 ἔταρ, ἀνδρὸς Ρωβίμου
 ἈΚΑΔΗΜΙΑ ἈΘΗΝΩΝ
 ἐκδοτὶς ἐκδοτὶς εἰς τὸ Παρὶον
 Κωνσταντίνου μαί' ἐκδοτὶς εἰς τὸ ἔτος
 1922 εἰς Ἀνδρονάστρον.

[Κατὰ τὸν ἔτος διδάσκατος. Ἡ συλλογὴ
 αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τῆς 1-10 φεβρουαρίου 1922]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ